

Bruksela, dnia 16.12.2025 r.
COM(2025) 765 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
z wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 691/2011 w
sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska

(1) WPROWADZENIE

W rozporządzeniu (UE) nr 691/2011 w sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska ⁽¹⁾ („rozporządzenie”) wprowadzono wspólne ramy dla gromadzenia, zestawiania, przekazywania i oceny europejskich rachunków ekonomicznych środowiska. Art. 10 rozporządzenia stanowi, co następuje.

Do dnia 31 grudnia 2013 r. a następnie co trzy lata, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu oraz Radzie sprawozdanie z wykonania niniejszego rozporządzenia. W sprawozdaniu tym ocenia się w szczególności jakość przekazywanych danych, metody gromadzenia danych, obciążenia administracyjne ponoszone przez państwa członkowskie i respondentów, a także wykonalność i skuteczność tych statystyk.

Niniejszy dokument jest piątym sprawozdaniem sporządzonym w celu wypełnienia tego obowiązku. Poprzednie sprawozdania opublikowano w latach 2022 ⁽²⁾, 2019 ⁽³⁾, 2016 ⁽⁴⁾ and 2013 ⁽⁵⁾.

(2) RACHUNKI EKONOMICZNE ŚRODOWISKA

Od 2019 r. Europejski Zielony Ład stanowi podstawę zobowiązania Komisji do walki z problemami związanymi z klimatem i środowiskiem. Pojawiły się jednak nowe globalne wyzwania, a Komisja Europejska dąży do tego, aby UE stała się bardziej zrównoważona, konkurencyjna, odporniejsza i lepiej przygotowana na zmianę klimatu.

Gospodarka i środowisko są ze sobą nierozzerwalnie połączone. Spójne i kompletne informacje na temat wpływu naszej działalności gospodarczej na środowisko, korzyści społecznych i gospodarczych, jakie czerpiemy ze środowiska, oraz korzyści płynących z ochrony środowiska wspierają realizację priorytetów UE dotyczących wzmocnienia zrównoważonego charakteru i odporności produkcji w UE oraz gotowość do dekarbonizacji gospodarki. W związku z tym decydenci muszą opierać się na wysokiej jakości statystykach dotyczących powiązań między środowiskiem a gospodarką, aby móc monitorować postępy i podejmować decyzje dotyczące działań politycznych.

Rachunki ekonomiczne środowiska (w skrócie rachunki środowiska) stanowią solidne, wielofunkcyjne ramy informacyjne dotyczące wpływu działalności gospodarczej UE na zrównoważony rozwój i klimat. Powszechnie stosowane ekonomiczne dane statystyczne, takie jak rachunki narodowe, nie przewidują pełnego uwzględnienia wpływu produkcji, konsumpcji, inwestycji lub finansowania na środowisko. Pełniejszy obraz sytuacji dają rachunki

---

⁽¹⁾ [Dz.U. L 192 z 22.7.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/2025-06-24.](http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/2025-06-24)

⁽²⁾ [COM\(2022\) 718, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52022DC0718.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52022DC0718)

⁽³⁾ [COM\(2020\) 56, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1583142055591&uri=CELEX:52020DC0056.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1583142055591&uri=CELEX:52020DC0056)

⁽⁴⁾ [COM\(2016\) 663, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663.](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663)

⁽⁵⁾ [COM/2013/0864, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864.](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864)

środowiska, dzięki uwzględnieniu aspektów gospodarczych i środowiskowych.

W nadchodzącej zrewidowanej wersji standardu rachunków narodowych ESA 202X zasoby naturalne będą uwzględnione w znacznie większym stopniu niż dotychczas. Zestawianie rachunków narodowych będzie zatem bardziej niż kiedykolwiek opierać się na rzetelnych danych pochodzących z rachunków środowiska.

Europejskie rachunki środowiska stanowią podstawę ponadnarodowego aspektu zagadnień środowiskowych, umożliwiając podejście systemowe. Zakres rachunków obejmuje państwa członkowskie i tematy związane ze środowiskiem, co pozwala na dokonywanie strategicznych ocen i porównań między państwami członkowskimi.

Główną cechą rachunków środowiska jest włączanie: różnego rodzaju informacji (statystycznych, administracyjnych, modelowanych itp.) oraz aspektów środowiskowych i gospodarczych takich jak (i) zużycie energii, opodatkowanie i emisje do powietrza, (ii) pozyskiwanie materiałów i odpady oraz (iii) wydatki sektora publicznego i przedsiębiorstw prywatnych związane ze środowiskiem i klimatem (w tym inwestycje), a także (iv) zasięg i stan ekosystemów oraz ich wkład w społeczeństwo i środowisko.

Rachunki środowiska są wydajnym i skutecznym sposobem gromadzenia informacji, ponieważ:

- pozwalają na ponowne wykorzystanie dostępnych danych, a tym samym umożliwiają tworzenie nowych informacji przy ograniczonym obciążeniu administracyjnym przedsiębiorstw i obywateli;
- umożliwiają kontrolę krzyżową i porównywanie informacji z różnych źródeł, dzięki czemu można uzyskać wysokiej jakości informacje przy ograniczonym wysiłku.

Europejskie rachunki środowiska oparto na międzynarodowym znormalizowanym systemie rachunków ekonomicznych środowiska – schemat podstawowy (SEEA CF) ⁽⁶⁾ oraz systemie rachunków ekonomicznych środowiska – rachunkowość ekosystemowa (SEEA EA) ⁽⁷⁾. Standardy te zostały stworzone i opublikowane przez: Organizację Narodów Zjednoczonych, Komisję Europejską (Eurostat), Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Międzynarodowy Fundusz Walutowy oraz Bank Światowy. SEEA CF jest obecnie objęty przeglądem, a jego aktualizacja planowana jest na 2028 r.

Środowisko i klimat mają wpływ na ludzi na całym świecie. Wiele transgranicznych aspektów środowiska i klimatu jest związanych z emisjami do powietrza, materiałami i handlem, zużyciem wody, energią, opodatkowaniem, inwestycjami itp. Z tego powodu niezbędne jest stosowanie norm globalnych. W związku z tym SEEA CF jest koordynowany z europejskim systemem rachunków i bilansem płatniczym.

⁽⁶⁾ <https://seea.un.org/>.

⁽⁷⁾ <https://seea.un.org/ecosystem-accounting>.

W ramach powyższych standardów w rozporządzeniu ustanowiono europejskie rachunki środowiska do celów sprawozdawczości państw członkowskich, pozyskiwania źródeł danych, przeprowadzania badań pilotażowych itp. Rozporządzenie ma znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)⁽⁸⁾. Rachunki są podzielone na dziewięć modułów w następujący sposób:

- **Moduł rachunków emisji do powietrza:** emisja do atmosfery sześciu gazów cieplarnianych (w tym CO₂ oraz CO₂ z biomasy wykorzystywanej jako paliwo) oraz siedmiu substancji zanieczyszczających powietrze (w tym amoniaku i drobnych cząsteczek pyłu), w podziale obejmującym 64 gałęzie przemysłu powodujące emisje oraz gospodarstwa domowe.
- **Moduł podatków związanych ze środowiskiem według rodzajów działalności gospodarczej:** podatki związane z energią, transportem, zanieczyszczeniem i zasobami naturalnymi, w tym specjalne kategorie dotyczące emisji CO₂ i systemów handlu emisjami, w podziale obejmującym 64 gałęzie przemysłu uiszczające podatki i opłaty oraz gospodarstwa domowe i nierezydentów.
- **Moduł ogólnogospodarczych rachunków przepływów materialnych:** wartość fizycznych wkładów do gospodarki, akumulacji materialnej w gospodarce oraz wpływów materialnych do innych gospodarek lub wkładów z powrotem do środowiska. Są to informacje niezbędne do monitorowania postępów w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.
- **Moduł rachunków wydatków na ochronę środowiska:** wydatki ponoszone przez jednostki gospodarcze na cele związane z ochroną środowiska. Wydatki obejmują inwestycje i kategorie zużycia.
- **Moduł rachunków sektora towarów i usług związanych z ochroną środowiska:** produkcja, wartość dodana oraz wywóz towarów i eksport usług w celu ochrony środowiska lub gospodarki zasobami. Zgłoszeniu podlega również zatrudnienie związane z tą działalnością.
- **Moduł rachunków fizycznych przepływów energii:** przepływy energii ze środowiska do gospodarki (pozyskanie zasobów naturalnych), w ramach gospodarki (produkcja i wykorzystanie produktów energetycznych) oraz z gospodarki do środowiska (uwolnienie pozostałych przepływów), w podziale obejmującym 64 gałęzie przemysłu oraz gospodarstwa domowe.

⁽⁸⁾ Obejmuje Norwegię i Islandię. Liechtenstein uzyskał całkowite odstępstwo. Umowa dwustronna dotycząca danych statystycznych zawarta między Szwajcarią i Unią Europejską uwzględnia rozporządzenie od grudnia 2019 r. (decyzja nr 2/2019 Komitetu Statystycznego Unii Europejskiej/Szwajcarii z dnia 2 grudnia 2019 r. zastępująca załącznik A do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską o współpracy w dziedzinie statystyki [2020/51], Dz.U. L 17 z 22.1.2020, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/51/oj>).

- **Moduł rachunków leśnych:** dane dotyczące zasobów leśnych oraz działalności gospodarczej w sektorze leśnictwa i pozyskiwania drewna, w sposób w pełni zgodny z danymi przekazywanymi w ramach ESA 2010.
- **Moduł rachunków dotacji na ochronę środowiska i podobnych transferów:** transfery bieżące i kapitałowe od sektora instytucji rządowych i samorządowych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych mające wspierać działania na rzecz ochrony środowiska i zasobów naturalnych, w tym produkcji i wykorzystania produktów środowiskowych.
- **Moduł rachunków ekosystemów:** dane dotyczące zasięgu i stanu zasobów ekosystemowych oraz usług świadczonych przez ekosystemy na rzecz społeczeństwa i gospodarki. Przykłady usług ekosystemowych obejmują zaopatrzenie w rośliny uprawne, zapylenie upraw, turystykę przyrodniczą i globalną regulację klimatu.

Każdy z powyższych modułów jest określony w jednym załączniku do rozporządzenia. Od 2013 r. państwa członkowskie są zobowiązane do przekazywania Komisji (Eurostatowi) danych na podstawie załączników I–III, od 2017 r. – na podstawie załączników IV–VI, a od końca 2025 r. – na podstawie załączników VII i VIII, przy czym dane na podstawie załącznika IX (rachunki ekosystemów) mają zostać przedłożone do końca 2026 r.

(3) DZIAŁANIA, KTÓRE PRZEPROWADZONO OD CZASU SPORZĄDZENIA POPRZEDNIEGO SPRAWOZDANIA

Zmiany rozporządzenia i innych przepisów pochodnych

Rozporządzeniem (UE) 2024/3024 z dnia 27 listopada 2024 r. zmieniono rozporządzenie (UE) nr 691/2011. Po pierwsze, dodano trzy nowe moduły: rachunków leśnych, rachunków dotacji na ochronę środowiska i podobnych transferów oraz rachunków ekosystemów.

Nowe moduły dotyczące rachunków leśnych i dotacji na ochronę środowiska oraz podobnych transferów opierają się na występującym wcześniej dobrowolnym przekazywaniu danych (odpowiednio od 2016 r. i 2015 r.).

Dla większości państw członkowskich nowy jest moduł dotyczący rachunków ekosystemów. Opiera się on na standardzie ONZ SEEA EA ustanowionym w 2021 r., a także na doświadczeniach zdobytych w ciągu ostatnich kilku lat przez Eurostat, Wspólne Centrum Badawcze Komisji (JRC) i niektóre państwa członkowskie. Eurostat, JRC i grupa ekspertów krajowych opracowują od 2021 r. metodyki. Po raz pierwszy taką metodykę opracowało JRC w ramach projektu INCA ⁽⁹⁾, a Eurostat zorganizował dobrowolne gromadzenie danych w 2023 r. i 2024 r. w ramach przygotowań do pierwszej rundy składania sprawozdań na podstawie rozporządzenia w 2026 r. Komisja (Eurostat) z kolei współfinansuje od 2017 r. budowanie zdolności w państwach członkowskich za pomocą rocznych dotacji.

Trzy nowe moduły przyczynią się do poprawy dostępnych informacji na temat szeregu działań i celów UE, w tym ambitnego celu w zakresie neutralności klimatycznej, strategii „Od pola do

---

⁽⁹⁾ <https://ecosystem-accounts.jrc.ec.europa.eu/>.

stołu”, strategii leśnej UE, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 i światowej konwencji o różnorodności biologicznej, Strategii UE na rzecz ochrony gleb 2030, rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych oraz planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń. Pomogą również zwiększyć znaczenie, jakie dla UE ma monitorowanie celów zrównoważonego rozwoju.

Dzięki zintegrowanej strukturze rachunków nowe moduły wniosą również znaczną wartość dodaną do podstawowych danych statystycznych i zwiększą możliwości sześciu istniejących modułów, ponieważ umożliwią łączenie nowych i starych rachunków w celu uzyskania nowych wskaźników.

Na przykład nowe rachunki ekosystemów można połączyć z istniejącymi rachunkami emisji do powietrza w celu porównania wielkości sekwestracji dwutlenku węgla przez ekosystemy z wielkością emisji gazów cieplarnianych. Istnieje również silne powiązanie między rachunkami ekosystemów, rachunkami leśnymi i ogólnogospodarczymi rachunkami przepływów materialnych w odniesieniu do wydobycia biomasy.

Oprócz wprowadzenia trzech nowych modułów rozporządzenie (UE) 2024/3024 z 27 listopada 2024 r. poprawiło sytuację również w innych aspektach. Komisja (Eurostat) została upoważniona do publikowania i, w razie potrzeby, gromadzenia danych od państw członkowskich na temat inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu (zob. poniżej). Komisja (Eurostat) została również zobowiązana do stworzenia nowej publikacji cyfrowej na temat zmiany klimatu oraz portalu zawierającego dane z rachunków środowiska. Komisji (Eurostatowi) powierzono zadanie przeprowadzenia studium wykonalności ustalenia wartości pieniężnej usług ekosystemowych oraz badań jakości danych dotyczących wody, dotacji w energetyce i przystosowania się do zmiany klimatu. Wprowadzono również ulepszenia w odniesieniu do nowych źródeł danych na potrzeby rachunków, badań pilotażowych, odstępstw i finansowania unijnego.

Poniżej wymieniono inne oparte na podstawach prawnych środki, które zostały wprowadzone od czasu ostatniego sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady.

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2024/1769 ⁽¹⁰⁾ w odniesieniu do aktualizacji indykatywnego kompendium towarów i usług związanych z ochroną środowiska oraz rodzajów działalności gospodarczej. W rozporządzeniu tym ustanowiono wykaz referencyjny określający zakres zestawiania na potrzeby załącznika V do rozporządzenia (UE) nr 691/2011.
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2025/1131 ⁽¹¹⁾ zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 691/2011 w odniesieniu do inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu i wprowadzające klasyfikację celów środowiskowych. Łagodzenie zmiany klimatu oraz powiązane z tym inwestycje są niezbędne do osiągnięcia celu, jakim jest neutralność klimatyczna w UE do 2050 r. Z tego powodu w europejskich rachunkach środowiska uwzględniono charakterystykę innych

---

⁽¹⁰⁾ [Dz.U. L, 2024/1769, 27.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1769/oj](http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1769/oj).

⁽¹¹⁾ [Dz.U. L, 2025/1131, 4.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/1131/oj](http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/1131/oj).

inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu. Dane obejmują wszystkie sektory i rodzaje działalności gospodarczej istotne dla łagodzenia zmiany klimatu i są przedstawione w podziale na państwa członkowskie. Termin pierwszego przekazania danych dotyczących inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu przypada na październik 2025 r. Klasyfikacja celów środowiskowych jest nową klasyfikacją ustanowioną przez ONZ w 2024 r., zastępującą starą klasyfikację działalności i wydatków związanych z ochroną środowiska (CEPA 2000) oraz klasyfikację działalności związanych z gospodarką zasobami (CReMA 2008).

- Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2023/137 ⁽¹²⁾ ustanowiono zaktualizowaną klasyfikację NACE Revision 2 Update 1. Ponieważ klasyfikacja działalności gospodarczej NACE reguluje przekazywanie Komisji (Eurostatowi) danych przez państwa członkowskie w odniesieniu do rachunków ekonomicznych środowiska, rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2025/472 ⁽¹³⁾ zmieniono załączniki IV i V do rozporządzenia (UE) nr 691/2011, aktualizując wymogi dotyczące przekazywania danych wyrażonych w kategoriach NACE Rev. 2 w celu dostosowania ich do wprowadzonych aktualizacji. Wdrożenie klasyfikacji NACE Revision 2 Update 1 w rozporządzeniu (UE) nr 691/2011 rozpocznie się w przyszłości.

Mimo że we wszystkich państwach członkowskich prowadzono intensywne prace przygotowawcze nad trzema nowymi modułami, osiem państw zwróciło się o odstępstwa w odniesieniu do wdrożenia jednego lub kilku z trzech nowych modułów, co oznacza, że rozpoczną one przekazywanie danych rok lub dwa lata później niż pozostałe państwa członkowskie. Wszystkie wnioski o odstępstwo były należycie uzasadnione i zostały uwzględnione decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2025/1170 z 13 czerwca 2025 r.⁽¹⁴⁾. Trzydzieści państw członkowskich zwróciło się o odstępstwa dotyczące przekazywania danych na temat inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu przez rok lub dwa lata, począwszy od października 2025 r.

Nowe dane i wskaźniki, nowe publikacje

Od czasu ostatniego sprawozdania z 2022 r. oprócz wprowadzenia nowych modułów Komisja (Eurostat) zwiększyła ilość informacji dostępnych z rachunków środowiska oraz podniosła ich jakość.

- Komisja (Eurostat):
  - uruchomiła portal danych statystycznych dotyczących rachunków ekonomicznych środowiska („tablica wskaźników”) ⁽¹⁵⁾ oraz

---

⁽¹²⁾ Dz.U. L 19 z 20.1.2023, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/137/oj.

⁽¹³⁾ Dz.U. L, 2025/472, 11.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/472/oj.

⁽¹⁴⁾ [Dz.U. L, 2025/1170, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1170/oj](http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1170/oj).

⁽¹⁵⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/>.

- wydała publikację cyfrową na temat łagodzenia zmiany klimatu ⁽¹⁶⁾

zgodnie z wymogami art. 10 zmienionego rozporządzenia.

Oba produkty zostały wdrożone w grudniu 2024 r. W tablicy wskaźników podsumowano kluczowe wskaźniki rachunków ekonomicznych środowiska w sposób przyjazny dla użytkownika i interaktywny. Publikacja cyfrowa „Statistics on climate change mitigation” [„Statystyki dotyczące łagodzenia zmiany klimatu”] zawiera interaktywne wykresy i mapy, pozwalające użytkownikom zapoznać się z danymi dotyczącymi rachunków środowiska.

- Od listopada 2021 r. Komisja (Eurostat) publikuje szacunki kwartalnych emisji gazów cieplarnianych ⁽¹⁷⁾, które są w pełni zgodne z rachunkami narodowymi. Ich publikacja zajmuje zaledwie cztery i pół miesiąca od zakończenia okresu odniesienia. Szybka publikacja szacunków emisji jest, z politycznego punktu widzenia, odpowiedzią na potrzebę szybszego i częstszego przekazywania informacji. Nowe szacunki nie wymagają dodatkowych sprawozdań ze strony państw członkowskich.
- Oprócz danych przekazanych przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia Eurostat publikuje wczesne szacunki rachunków emisji gazów cieplarnianych do powietrza w terminie T +12 miesięcy po zakończeniu okresu referencyjnego oraz w terminie T +6 miesięcy w przypadku rachunków przepływów materialnych.
- Komisja (Eurostat) łączy rachunki środowiska z modelami makroekonomicznymi, takimi jak międzyregionalne tablice przepływów międzygałęziowych, w celu uzyskania lepszej jakości i bardziej szczegółowego śladu środowiskowego konsumpcji w UE, takiego jak ślad węglowy ⁽¹⁸⁾ lub materiałowy ⁽¹⁹⁾.

Metody gromadzenia danych i obciążenie administracyjne

Rachunki środowiska zasadniczo nie wymagają od obywateli ani przedsiębiorstw wypełniania nowych ankiet, ponieważ w większości wykorzystują one dane będące już w posiadaniu organów krajowych. W razie potrzeby istniejące dane są często uzupełniane o dodatkowe szacunki, pochodzące np. z modeli. Oprócz danych z rachunków narodowych rachunki środowiska obejmują dane z szerokiego zakresu źródeł, w tym statystyk dotyczących energii, transportu, materiałów, rolnictwa i leśnictwa, wydatków publicznych i opodatkowania, a także

---

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU.

⁽¹⁸⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Greenhouse_gas_emission_footprints.

⁽¹⁹⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Material_flow_accounts_statistics_-_material_footprints.

ze źródeł niestatystycznych, takich jak dane z obserwacji Ziemi, dane z modeli biofizycznych i informacje na temat różnorodności biologicznej pochodzące z nauki obywatelskiej.

Biorąc pod uwagę spełnienie określonych w rozporządzeniu wymogów dotyczących danych, może zdarzyć się, że organy w państwach członkowskich będą musiały dostosować istniejące dane, aby dane te były zgodne z pojęciami zawartymi w rozporządzeniu. Dostosowania takie mogą wymagać pewnego nakładu pracy ze strony organów krajowych i obywateli, np. dostosowanych lub rozszerzonych badań gospodarstw domowych lub przedsiębiorstw w celu dostarczenia danych dla wybranych zmiennych w rachunkach środowiska.

Państwa mogą również podjąć decyzję o uruchomieniu specjalnych procesów gromadzenia danych na potrzeby rachunków środowiska, które to procesy przyczynią się do poprawy jakości danych. Na przykład niektóre państwa wprowadziły badania w celu uzupełnienia swoich innych źródeł danych dotyczących rachunków sektora towarów i usług związanych z ochroną środowiska (załącznik V do rozporządzenia). Badania te przeprowadza się co roku lub co kilka lat. Wynikające z tego dodatkowe obciążenie dla przedsiębiorstw jest bardzo niskie.

Podsumowując, obciążenie administracyjne przedsiębiorstw i gospodarstw domowych związane z dostarczaniem danych na potrzeby rachunków środowiska jest bardzo niewielkie.

Jeżeli chodzi o obciążenie administracyjne organów krajowych, sytuacja przedstawia się następująco. Większość prac związanych z tworzeniem rachunków wykonują organy krajowe, zazwyczaj krajowe urzędy statystyczne lub czasami ministerstwa właściwe do spraw energii lub środowiska. Inne organy krajowe wnoszące wkład do rachunków obejmują organy ochrony przyrody i administrację podatkową. Prace te polegają w dużej mierze na ponownym wykorzystaniu i integracji istniejących źródeł danych statystycznych, takich jak badania przedsiębiorstw, oraz źródeł danych niestatystycznych, takich jak rejestry administracyjne.

Średnią liczbę pracowników organów krajowych niezbędną do opracowania rachunków na potrzeby dziewięciu załączników do rozporządzenia szacuje się na sześć do dziewięciu ekwiwalentów pełnego czasu pracy (EPC) ⁽²⁰⁾.

Każdy ze starszych załączników I–VI wymaga średnio 0,5–1 EPC. Wstępnie szacuje się, że trzy nowe załączniki będą wymagały dwóch do trzech dodatkowych EPC w każdym organie krajowym ⁽²¹⁾, przy czym dokładna liczba będzie zależała od takich czynników jak sytuacja danego państwa członkowskiego i zakres istniejących źródeł danych.

W miarę dopracowywania systemów produkcyjnych oczekuje się przyrostu wydajności.

Zmniejszenie obciążeń i uproszczenia są dla Komisji bardzo ważne. We współpracy z krajowymi urzędami statystycznymi Eurostat wdraża środki służące zmniejszeniu obciążenia związanego z gromadzeniem danych i sprawozdawczością.

⁽²⁰⁾ Źródło: Krajowe urzędy statystyczne państw członkowskich, dane zgromadzone w ramach analizy kosztów statystyki europejskiej z 2020 r.

⁽²¹⁾ Źródło: Krajowe urzędy statystyczne państw członkowskich, dane zebrane podczas dyskusji grupy ekspertów „dyrektorzy ds. statystyki sektorowej oraz statystyki i rachunków dotyczących środowiska” (DIMESA) w 2021 r. i przeznaczone do dyskusji prowadzonych przez tę grupę.

- Pracownicy Eurostatu opracowują metody, sporządzają wytyczne, zapewniają narzędzia do zestawiania danych, prowadzą grupy ekspertów i zarządzają dotacjami, które mają zasadnicze znaczenie dla zwiększenia wydajności i koordynacji w państwach członkowskich.
- Grupy ekspertów Komisji (Eurostatu) koordynują tworzenie danych, promują wymianę dobrych praktyk i wspólnych rozwiązań oraz zwiększają efektywność.
- Komisja (Eurostat) opracowała i udostępniła państwom członkowskim narzędzie do zestawiania danych i ogólnounijne dane na potrzeby rachunków usług ekosystemowych (narzędzie INCA) oraz narzędzie do zestawiania rachunków energii (PEFA builder). Państwa członkowskie korzystające z tych narzędzi nie będą musiały podejmować zbyt wielu działań, aby wdrożyć rachunki energii i usług ekosystemowych o zadowalającej jakości. Państwa członkowskie mogą również korzystać z własnych narzędzi i danych.
- Rachunki zasięgu i stanu ekosystemów mogą w dużej mierze opierać się na istniejących danych z całej UE.
- Kilka organów krajowych skorzystało z dotacji (współfinansowanych przez Komisję) w celu wdrożenia metod lub opracowania narzędzi niezbędnych do tworzenia danych, zwiększając tym samym swoją skuteczność.

Te inicjatywy Komisji (Eurostatu) znacznie zmniejszyły obciążenie administracyjne i koszty w państwach członkowskich. Zmniejszenie to szacuje się na około jeden do dwóch EPC na państwo członkowskie i co najmniej 2 mln EUR rocznie dla wszystkich państw członkowskich łącznie.

Podsumowując, obciążenie organów krajowych jest ograniczone i znacznie mniejsze w porównaniu z korzyściami wynikającymi z rachunków środowiska. Eurostat jest bardzo uważny i stale dąży do zmniejszenia obciążenia związanego z gromadzeniem danych. W tym celu Eurostat utrzymuje stały kontakt z państwami członkowskimi dotyczący tych kwestii.

(4) WYKONALNOŚĆ I SKUTECZNOŚĆ STATYSTYK

Skuteczność rachunków środowiska zależy od dwóch czynników: po pierwsze, od możliwości reorganizacji istniejących informacji w jednolite ramy rachunkowości, a po drugie, od sposobów i zakresu wykorzystywania tych rachunków.

Jeżeli chodzi o pierwszy czynnik, można go zilustrować oszacowaniem usługi ekosystemowej polegającej na zaopatrzeniu w rośliny uprawne zgodnie z nowym załącznikiem IX na podstawie istniejących informacji pochodzących z rachunków przepływów materialnych zgodnie z załącznikiem III.

Jeżeli chodzi o drugi czynnik, rachunki środowiska stanowią podstawę analizy ekonomicznej i oceny skutków oraz są wykorzystywane do monitorowania postępów w osiągnięciu celów polityki. Do monitorowania postępów UE w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju ⁽²²⁾

⁽²²⁾ <https://data.europa.eu/doi/10.2785/1111373>. Wskaźniki celu zrównoważonego rozwoju oparte na rachunkach środowiska to „intensywność emisji do powietrza w przemyśle”, „ślad materiałowy”, „wartość dodana brutto w sektorze ochrony środowiska”, „wskaźnik wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym” oraz „udział

oraz w monitorowaniu 8. unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r.⁽²³⁾ wykorzystano szereg wskaźników rachunków środowiskowych, takich jak ślad materiałowy, wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów, udział podatków na ochronę środowiska w całkowitych dochodach podatkowych oraz ślad węglowy konsumpcji w UE.

W unijnych ramach monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽²⁴⁾ opracowano na podstawie rachunków środowiskowych szereg wskaźników dotyczących wprowadzania materiałów do gospodarki oraz wykorzystania materiałów pierwotnych i wtórnych.

Wskaźniki pochodzące z rachunków środowiska pomogą również monitorować postępy UE w realizacji celów Konwencji o różnorodności biologicznej ⁽²⁵⁾ oraz skuteczność innych polityk w zakresie ochrony bioróżnorodności i zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń.

Wskaźniki stanu ekosystemu są dostosowane do wskaźników wykorzystywanych do monitorowania rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych. Oznacza to, że rachunki środowiska można wykorzystywać do monitorowania postępów UE w osiągnięciu odpowiednich celów.

Przedstawienie istotnych dla polityki wskaźników w nowej tablicy wskaźników rachunków środowiska ⁽²⁶⁾ oraz dogłębna analiza współzależności między łagodzeniem zmiany klimatu a działalnością gospodarczą, którą przedstawiono w publikacji cyfrowej na temat łagodzenia zmiany klimatu ⁽²⁷⁾, ułatwią wykorzystanie rachunków do kształtowania polityki.

Wykonalność nowych modułów dodanych do rozporządzenia jest wpisana w sposób, w jaki zostały one zaprojektowane. Moduły zostały przetestowane przez specjalne grupy zadaniowe z udziałem ekspertów krajowych lub za pośrednictwem dotacji, zanim Komisja zaproponowała zmianę. Komisja (Eurostat) zapewnia we współpracy z państwami członkowskimi wsparcie metodyczne w formie podręczników.

(5) JAKOŚĆ DANYCH PRZESŁANYCH OD CZASU SPORZĄDZENIA OSTATNIEGO SPRAWOZDANIA

Rozporządzenie zobowiązuje państwa członkowskie i państwa EOG do przekazywania Eurostatowi danych oraz sprawozdań na temat jakości ich danych ⁽²⁸⁾. Dane wymagane na

---

podatków na ochronę środowiska w całkowitych dochodach podatkowych”. W sprawozdaniu tym, w rozdziale dotyczącym efektów mnożnikowych, uwzględniono również ślad węglowy.

⁽²³⁾ <https://www.eea.europa.eu/pl/topics/at-a-glance/state-of-europes-environment/environment-action-programme/8th-eap-indicator-based-progress>.

⁽²⁴⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/monitoring-framework>.

⁽²⁵⁾ <https://www.cbd.int/gbf>.

⁽²⁶⁾. <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/>.

⁽²⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

⁽²⁸⁾ Szwajcaria przedkłada dane na podstawie dwustronnej umowy statystycznej między Szwajcarią a Unią Europejską od grudnia 2019 r. Liechtenstein uzyskał całkowite odstępstwo od rozporządzenia (UE) nr 691/2011, jak określono w decyzji Wspólnego Komitetu EOG nr 98/2012 z dnia 30 kwietnia 2012 r. zmieniającej załącznik XXI (Statystyka) do Porozumienia EOG (Dz.U. L 248 z 13.9.2012, s. 36, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/98\(2\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/98(2)/oj)).

mocy rozporządzenia przekazuje również, na zasadzie dobrowolności, częściowo lub w całości, kilka krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących do UE. W niniejszym sprawozdaniu z wykonania skupiono się na pierwszej grupie krajów (kraje UE/EOG). Eurostat kontroluje poprawność otrzymanych danych i sprawozdań dotyczących jakości danych oraz udostępnia je publicznie na swojej stronie internetowej ⁽²⁹⁾, wraz z wyjaśnieniami technicznymi (metadanymi) oraz informacjami ogólnymi ⁽³⁰⁾.

Większość państw członkowskich przedkłada kompletne zbiory danych i sprawozdania dotyczące jakości w terminach określonych w rozporządzeniu ⁽³¹⁾. W okresach sprawozdawczych kilka państw członkowskich nie dotrzymało terminów – zazwyczaj o zaledwie kilka dni, ale nie miało to wymiernego wpływu na użytkowników.

Ogólnie rzecz biorąc, dane statystyczne przedłożone przez państwa członkowskie w odniesieniu do wszystkich załączników na podstawie rozporządzenia są bardzo dobrej jakości, a w latach 2022–2025 uległy dalszej poprawie. Zostało to udokumentowane we wskaźnikach jakości rachunków emisji do powietrza i rachunków przepływów materialnych, które Eurostat publikuje wraz z metadanymi. Spójność między rachunkami energii a rachunkami emisji do powietrza podlega regularnej ocenie i również uległa poprawie.

Komisja (Eurostat) oczekuje, że jakość (kompletność) nowo wprowadzonych danych zgodnie z załącznikiem V, dotyczących inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu, poprawi się w ciągu najbliższych dwóch lat, ponieważ wiele państw członkowskich uzyskało odstępstwo. Ten dodatkowy czas pozwoli im lepiej się przygotować. W pierwszych latach przekazywania danych brak zatem danych dotyczących tych państw członkowskich, a Eurostat oszacuje je za pomocą technik modelowania. W tej dziedzinie nadal potrzebne są usprawnienia. Komisja (Eurostat) nadal współpracuje z państwami członkowskimi w rozwiązywaniu problemów o charakterze technicznym i metodologicznym.

Planowane albo już wdrażane są dodatkowe środki służące poprawie jakości danych, wyszczególnione w następnym sekcji.

(6) ŚRODKI USPRAWNIAJĄCE

Komisja (Eurostat) i państwa członkowskie uzgodniły europejską strategię dotyczącą rachunków środowiska. Obecna wersja obejmuje lata 2024–2028 ⁽³²⁾. Strategia, która nie jest wymagana na mocy rozporządzenia, określa program prac i koordynuje europejskie wysiłki na rzecz zwiększenia wykorzystania rachunków środowiska i ich dalszego rozwijania, w tym uzupełniania o potencjalne nowe moduły. W odniesieniu do wdrożenia rozporządzenia strategia ma następujące cele.

⁽²⁹⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>.

⁽³⁰⁾ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview>

⁽³¹⁾ <https://circabc.europa.eu/ui/group/c4687299-277c-42f8-8747-dee3f17341de/library/f4f240c1-054c-4363-b598-7b3b9efb14e4/details>.

⁽³²⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts.pdf/b eb67371-bcdf-442e-b323-22c891b717a4?t=1707816517927>.

- Poprawa komunikacji na temat rachunków środowiska i ich powszechniejsze wykorzystanie. Zapewni to ich przydatność w sektorze polityki oraz w innych obszarach zastosowań. Cel ten może również obejmować bardziej aktualne dane, wizualizacje i prezentacje. Ponadto obejmuje on dalsze stosowanie wskaźników opartych na rachunkach środowiska lub podnoszenie świadomości i dostarczanie informacji użytkownikom będącym ekspertami i społeczeństwu.
- Na przykład w 2026 r. Eurostat zamierza opublikować wczesne szacunki dotyczące rachunków energii. Przykłady nowych produktów do komunikacji można znaleźć w sekcji 4.
- Przygotowanie wdrożenia trzech nowych modułów dotyczących lasów, ekosystemów i dotacji na ochronę środowiska (sekcja 3). Działania przygotowawcze obejmują dobrowolne gromadzenie danych, publikację podręczników Eurostatu, uzgodnione reguły kontroli poprawności danych oraz szkolenia dla krajowych podmiotów zestawiających dane.
- Współpraca z innymi podmiotami opracowującymi dane. Dotyczy to zarówno wykorzystywania części systemu statystycznego (takich jak statystyki społeczne w celu opracowania możliwości obszerniejszego pomiaru zrównoważonego rozwoju), jak i współpracy z innymi producentami spoza systemu statystycznego (takimi jak agencje ochrony środowiska, środowisko naukowe i ministerstwa). Obejmuje to również współpracę i koordynację metodyczną z międzynarodową wspólnotą statystyczną, na przykład na potrzeby przeglądu systemu rachunków narodowych, ESA 202X oraz prac nad siódmym wydaniem podręcznika na temat bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (BPM7). W nadchodzącej zrewidowanej wersji standardu rachunków narodowych ESA 202X w znacznie większym stopniu niż dotychczas uwzględnione zostaną zasoby naturalne.
- Zbadanie nowych źródeł danych w celu poprawy jakości danych i zwiększenia efektywności tworzenia danych.
- Ustanowienie programu badań dla europejskich rachunków środowiska na przyszłość. Pierwszą wersję programu badań opracowano w połowie 2025 r.

Strategii towarzyszy plan działania zawierający wykaz działań i terminów dla każdego z wymienionych powyżej celów.

(7) PROPOZYCJE DOTYCZĄCE NOWYCH MODUŁÓW I NOWYCH ŚRODOWISKOWYCH PRODUKTÓW STATYSTYCZNYCH

Komisja może zaproponować nowe moduły dotyczące tematów wymienionych w art. 4 ust. 2 ⁽³³⁾ – w szczególności dotacji w energetyce – w oparciu o wyniki badań pilotażowych i studiów wykonalności przeprowadzonych przez państwa członkowskie.

⁽³³⁾ Rachunki gospodarki wodnej (ilościowe i jakościowe), rachunki wydatków na gospodarowanie zasobami, dotacje lub środki wsparcia potencjalnie szkodliwe dla środowiska oraz rachunki związane z odpadami.

W odniesieniu do dwóch z tych tematów (dotacje do paliw kopalnych i przystosowanie się do zmiany klimatu) w ciągu ostatnich dwóch do trzech lat Komisja (Eurostat) opracowała następujące narzędzia statystyczne.

- Dobrowolne gromadzenie danych na temat dotacji potencjalnie szkodliwych dla środowiska, rozpoczęte w 2023 r. i kontynuowane co roku. Ocena metodyki i jej wyników przeprowadza się we współpracy z państwami członkowskimi.
- Eksperymentalna metodyka i dane makroekonomiczne dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu, oparte na dostępnych danych statystycznych.

Prace UE nad tymi dwoma zagadnieniami stanowią istotny wkład międzynarodowy w trzecią inicjatywę grupy G-20 dotyczącą luk w danych oraz w aktualizację międzynarodowego SEEA CF.

Komisja i państwa członkowskie będą nadal wspólnie opracowywać nowe moduły. W art. 4 rozporządzenia zobowiązano Komisję do przeprowadzenia oceny możliwości metodycznych i oceny wykonalności ustalenia wartości pieniężnej usług ekosystemowych. W art. 10 rozporządzenia zobowiązano Komisję do oceny jakości dostępnych danych dotyczących dotacji w energetyce, w tym dotacji na paliwa kopalnych, na temat przystosowania się do zmiany klimatu i na temat wody.

Komisja (Eurostat) uważa jednak, że nie jest to odpowiedni moment na proponowanie nowych modułów, chyba że wzrośnie na nie popyt z punktu widzenia polityki. Wdrożenie tych trzech nowych modułów wymaga znacznych wysiłków ze strony państw członkowskich. Doświadczenia związane z pierwszymi dwiema seriami modułów ustanowionymi w 2011 r. i 2014 r. pokazały również, że Komisja i państwa członkowskie muszą nadal inwestować w systemy produkcji i usprawniać tworzenie danych w miarę kolejnych przekazywanych danych, zanim systemy produkcji osiągną dojrzałość, a jakość danych będzie stabilna.

(8) WNIOSKI

Od czasu ostatniego sprawozdania Komisja i państwa członkowskie poczyniły dalsze postępy we wdrażaniu europejskich rachunków środowiska na mocy rozporządzenia (UE) nr 691/2011, w szczególności:

- rozszerzając zakres o trzy nowe moduły tematyczne dodane do rozporządzenia oraz nowe zmienne dotyczące inwestycji w łagodzenie zmiany klimatu,
- poprawiając jakość danych i zwiększając wydajność ich tworzenia,
- rozszerzając komunikację na temat rachunków środowiska,
- opracowując kolejne wskaźniki w celu spełnienia potrzeb użytkowników oraz
- stale oceniając potrzebę dostosowania i poprawy jakości europejskich rachunków środowiska w świetle nowych priorytetów i obszarów.